

Εφαρμογή της Κοινωνικής Ψυχολογίας στον νόμο και τη Δικαιοσύνη: Εγκληματική συμπεριφορά, καταθέσεις και ένορκοι

Καίσαρη Αικατερίνη
(Α.Μ: 1567201800041)

Τμήμα Ψυχολογίας ΕΚΠΑ

ΨΧ78: Εφαρμοσμένη Κοινωνική Ψυχολογία

Αναπλ. Καθηγητής Βασίλης Παυλόπουλος

Χειμερινό Εξάμηνο 2020-2021

ΣΚΟΠΟΣ

Παρουσίαση των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας που έχουν συμβάλει στην ερμηνεία των:

- Αιτιολόγηση και πρόβλεψη της εγκληματικής συμπεριφοράς
- Αξιοπιστία των καταθέσεων από «αυτόπτες» μάρτυρες
- Ομαδική λήψη απόφασης από ενόρκους

Αιτιολόγηση και πρόβλεψη εγκληματικής συμπεριφοράς

«Έγκλημα»: πράξη παράνομη, άδικη και καταλογιστή στο δράστη της, η οποία τιμωρείται από το νόμο

Θεωρίες:

- Θεωρία Κοινωνικής Επιρροής
- Θεωρία Υπακοής
- Θεωρία Σύγκρουσης Κανόνων Συμπεριφοράς
- Θεωρία της Έντασης

- **Θεωρία Κοινωνικής Επιρροής:**
  - ✓ Οι Ομάδες Αναφοράς(θετικής ή αρνητικής) επιδρούν στην συμπεριφορά του ατόμου.
  - ✓ Αν η ομάδα στην οποία εντάσσεται το άτομο αποδέχεται ή δεν καταδικάζει την εγκληματική συμπεριφορά, είναι πιθανή η εκδήλωσή της
- **Θεωρία Υπακοής(Milgram):**
  - ✓ Αίτια Υπακοής:
    - a. Κύρος Φορέα
    - b. Αμοιβή ή τιμωρία για πράξη
    - c. Αξία σκοπού
    - d. Βαθμός δέσμευσης συνθηκών
  - ✓ Πείραμα Υπακοής Milgram

- **Θεωρία Σύγκρουσης Κανόνων Συμπεριφοράς(Sellin):**

- ✓ Αντικρουόμενοι κανόνες από διαφορετικές ομάδες →
Εσωτερική σύγκρουση ατόμου → εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς

- **Θεωρία της Έντασης(Merton):**

- ✓ Μη παροχή εφοδίων από κοινωνία → Άτομο με αδυναμία πραγματοποίησης στόχων → Εμφάνιση εγκληματικής συμπεριφοράς

- ✓ Angew:

- Θυματοποίηση σε εφηβεία → εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς;

- ✓ Αρνητικές κριτικές

Αξιοπιστία των καταθέσεων από «αυτόπτες» μάρτυρες

«Αυτόπτης μάρτυρας»: ο μάρτυρας που είδε ένα συμβάν με τα ίδια του τα μάτια και μπορεί να μαρτυρήσει για αυτό

Θεωρίες:

- Θεωρία Αιτιακών Αποδόσεων
- Θεωρία του Κόσμου

• Θεωρία Αιτιακών Αποδόσεων

- ✓ Μάρτυρες για ερμηνεία συμβάντων → απλοϊκές γενικεύσεις → Ευθυγράμμιση αιτιότητας (αίτιο- αποτέλεσμα) → Λάθος συμπεράσματα → Μειωμένη αξιοπιστία των καταθέσεων

• Θεωρία του Κόσμου

- ✓ Κατηγορείται το θύμα σε περιπτώσεις συντροφικής βίας από τους μάρτυρες
- ✓ Μάρτυρες με αρκετές ομοιότητες- εμπειρίες με το θύμα
- ✓ Οι μάρτυρες πιστεύουν ότι με την απόδοση ευθυνών στο θύμα θα ανασταλεί η δική τους θυματοποίηση

Μειωμένη αξιοπιστία των καταθέσεων

Ομαδική Λήψη Απόφασης από ενόρκους

- ✓ «Ένορκοι»: οι απλοί πολίτες που συμμετέχουν στα δικαστήρια ως λαϊκοί δικαστές.
- ✓ Θεωρίες:
  - Θεωρία Κοινωνικής Απόφασης
  - Θεωρία Κοινωνικών Σχημάτων
  - Φαινόμενο Πόλωσης & Ενδοτικότητα καταναγκαστικού χαρακτήρα
  - Θεωρία Κοινωνικής Επιρροής
  - Θεωρία Bales- Αλληλεπίδραση σε μικρή ομάδα

- **Θεωρία Κοινωνικής Απόφασης:**

- ✓ Στόχος Θεωρίας: Εξασφάλιση της λογικής και δίκαιης απόφασης, ως προϊόν ομοφωνίας

- **Θεωρία Κοινωνικών Σχημάτων:**

- ✓ Ατομικά χαρακτηριστικά και πεποιθήσεις κάθε ενόρκου σημαντικά για την λήψη της τελικής απόφασης

- **Φαινόμενο Πόλωσης:**
  - ✓ Ελλιπώς στοιχειοθετημένες και εμπορούμενες από προκαταλήψεις απόψεις → αποσιώπηση κάποιων απόψεων → Λήψη απόφασης που τείνει στα άκρα
- **Ενδοτικότητα Καταναγκαστικού Χαρακτήρα(Moscovici):**
  - ✓ Η μειοψηφία των ενόρκων υποτάσσεται στην πλειοψηφία
- **Θεωρία Κοινωνικής Επιρροής:**
  - ✓ Η παρουσία των άλλων ενόρκων επηρεάζει τα υπόλοιπα μέλη του σώματος των ενόρκων

- **Θεωρία Bales-Αλληλεπίδραση σε μικρή ομάδα:**
  - ✓ Πώς τα άτομα οργανώνονται σε μια ομάδα για να εκπληρώσουν έναν από κοινού σκοπό
  - ✓ «Νομιμότητα Έργου»
  - ✓ Άριστες Κριτικές

Συμπεράσματα:

- ✓ Σημαντική διεπιστημονικότητα μεταξύ των κλάδων της Κοινωνικής Ψυχολογίας και του Δικαίου

Βιβλιογραφία

Boers, K., Reinecke, J., Seddig, D., & Mariotti, L. (2010). Explaining the development of adolescent violent delinquency. *European Journal of Criminology*, 7(6), 499-520.

Χαράλαμπος Δημόπουλος (2012). *Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας*. Κομοτηνή: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Hay, C., & Evans, M. M. (2006). Violent victimization and involvement in delinquency: Examining predictions from general strain theory. *Journal of Criminal Justice*, 34(3), 261-274.

Kerr, N. L., Niedermeier, K. E., & Kaplan, M. F. (1999). Bias in jurors vs bias in juries: New evidence from the SDS perspective. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 80(1), 70-86.

Δημήτριος Κιούπης (2019). *Δικαστική Ψυχολογία και Ψυχιατρική*. Αθήνα: ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Laughlin, P. R. (2011). Social choice theory, social decision scheme theory, and group decision-making. *Group Processes & Intergroup Relations*, 14(1), 63-79.

Dorothy Miell & Rudi Dallos (2011). *Διαπροσωπικές Σχέσεις Μια συνεχής κοινωνική αλληλεπίδραση*. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ

Sommers, S. R. (2006). On racial diversity and group decision making: identifying multiple effects of racial composition on jury deliberations. *Journal of personality and social psychology*, 90(4), 597.

Stasser, G., & Titus, W. (1985). Pooling of unshared information in group decision making: Biased information sampling during discussion. *Journal of personality and social psychology*, 48(6), 1467.

<https://core.ac.uk/download/pdf/132820975.pdf>

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/index.php?course=PPP385&openDir=/5e8a0116c8Vs>

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/?course=PPP440>

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Email:aikatkais@gmail.com